

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Західнодонбаський інститут

Кафедра економіки та менеджменту

«Затверджую»
Директор

Житник Н.В.
Житник Н.В.
«28» червня 2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри
економіки та менеджменту
Протокол № 5 від 26.06.2024 р.
Завідувач кафедри *Тищенко Т.І.* Тищенко Т.І.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розміщення продуктивних сил

спеціальності: 051 Економіка
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня бакалавр
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: Економіка
(назва освітньої програми)

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ЗАХІДНОДОНБАСЬКИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра економіки та менеджменту**

Таблиця 1

Назва дисципліни	Розміщення продуктивних сил
Викладач	Ченцова Юлія Петрівна
Портфоліо викладача	https://zi-maup.com.ua/portfolio-vykladachiv-ekonomika-ta-menedzhment/
Контактний тел.	095-890-6201
E-mail:	kafedra_economics_management@ukr.net
Сторінка дисципліни на сайті	https://zi-maup.com.ua/metodychni-materialy-sylabusy/
Консультації	Згідно з графіком консультацій викладача кафедри Консультації в день проведення лекцій/лабораторних занять (за попередньою домовленістю). Можливі он-лайн консультації через Skype, Viber. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.

1. Коротка анотація до дисципліни

Дисципліна «Розміщення продуктивних сил» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітнім ступенем «Бакалавр» в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка». Має статус обов'язкової компоненти циклу професійної підготовки. Розміщення продуктивних сил – галузь економічної науки, що вивчає спеціальні просторові аспекти прояви дії економічних законів.

2. Мета дисципліни - формування знань щодо розміщення, територіальної організації та галузевої структури продуктивних сил України, аналізу стану і визначення головних напрямів регіонального розвитку економіки в умовах ринкових відносин. Цілями курсу є вивчення закономірностей і факторів розміщення продуктивних сил, завдань ефективного використання природних, науково-виробничих та людських ресурсів, територіальної і галузевої структури господарського комплексу України

Завдання навчальної дисципліни: вивчення теоретичних основ і ресурсних передумов розміщення продуктивних сил, формування і розвитку міжгалузевих комплексів, міжрегіональних і зовнішньоекономічних зв'язків; з'ясування територіальних особливостей розвитку виробництва, специфіки формування регіональних ринків сировини, товарів, праці, капіталу, дослідження найважливіших закономірностей, засад і чинників, що визначають розвиток і розміщення продуктивних сил, механізму їхнього впливу на територіальну

організацію виробництва; вивчення особливостей сучасного стану розміщення продуктивних сил та визначення напрямів його удосконалення.

3.

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Таблиця 2

Компетентність	Ступінь сформованості
1	2
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, в економічній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів.</p>
Hard-skills / Спеціальні (фахові) компетенції	<p>СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.</p> <p>СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.</p> <p>СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.</p> <p>СК16. Здатність використовувати знання, уміння й практичні навички в галузі економіки праці та соціально-трудових відносин, нормування та організації праці для підвищення ефективності управління персоналом підприємства</p>

Формування сукупності компетентностей спрямоване на досягнення програмних результатів навчання:

ПРН1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема членів колективу

ПРН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

5. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 3

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Курс	1
Семестр	2
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, в тому числі:	120
Аудиторні	34 лекційних та 18 семінарських (практичних) годин
Модульний контроль	2 модульні контрольні роботи
Самостійна робота Індивідуальне науково-дослідне завдання	68 годин в планах семінарських занять, завданнях для самостійної роботи студентів, надається студенту на занятті при ознайомленні з силабусом.
Форма семестрового контролю	екзамен

6. Статус дисципліни: обов'язкова професійної підготовки.

7. Пререквізити Базові знання з дисциплін: політична економія, економічна теорія, статистика, галузеві економіки, демографія, соціально-економічна географія.

Кореквізити: «Національна економіка», «Міжнародна економіка», «Економічна статистика», «Зовнішньоекономічна діяльність».

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

- Програмне забезпечення для доступу для законодавчої бази на сайті: www.rada.gov.ua/laws

–*програми та сервіси для перевірки оригінальності текстів (Plagiat, Antiplagiat, Unichek).*

У міжсесійний період бажано користуватися комп'ютерною технікою (з виходом у глобальну мережу) та оргтехнікою для комунікації з викладачем та підготовки друку; у період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для

оперативної комунікації з викладачем з приводу проведення занять та консультацій.

9. Політика курсу:

Студент дотримується правил академічної доброчесності (згідно загальних правил Західнодонбаського інституту ПрАТ «ВНЗ»МАУП).

Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і семінарських занять, а також самостійну роботу.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

Під час роботи над завданнями недопустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.

Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.

За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент видаляється з заняття, за заняття отримує 0 балів.

10. Тривалість курсу: 120 годин (4 кредити ЄКТС), з них: 52 години аудиторної роботи, 68 годин – самостійної роботи, екзамен

11. Форми і методи навчання. Основними видами навчальних аудиторних занять є лекції, семінарські заняття, консультації.

При викладанні *лекційного матеріалу* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції-візуалізації.

Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути Вашу увагу до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу технічними засобами навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні *семінарських занять* передбачено поєднання таких форм і методів навчання як робота у малих групах, дискусія, публічний виступ, групові проекти.

Ви працюєте з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет, під час занять виконуєте усні та письмові завдання. Програмою

курсу передбачено посилену практичну підготовку (зміст і критерії оцінювання див.: Робоча навчальна програма дисципліни).

12. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7aw_VKn1OdfG88Hg8D/view).

13. Система оцінювання навчальних досягнень

Таблиця 4

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	8	8	9	9
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4
Робота на семінарському занятті	10	4	40	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом	-		86		88
174:60=2,9. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:2,9 = загальна кількість балів.					
-					

До відомості обліку успішності вносяться сумарні результати поточних досягнень (поточного (рубіжного (модульного)) контролю, бали, отримані студентом за усі передбачені, види навчальної діяльності) та підсумкового контролю за формулою:

$$ZO = \frac{РПД + РПК}{K}$$

ZO – загальна оцінка;

РПД - результати поточних досягнень студента РПК - результати підсумкового контролю

K розподілу з таблиці 4

14. Календарно-тематичний план

РОЗПОДІЛ ГОДИН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 5

Види робіт за навчальним планом	Години
Аудиторні заняття, у т.ч.:	52
Лекції	34
Семінарські заняття	18
Самостійна робота	68
Всього:	120 (4 кредити)
Форма підсумкового контролю	Екзамен

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 6

	Назва теми	Кількість годин			
		Усього годин / кредитів	Лекції	Семінарські	Самостійна робота
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи та загальні умови розміщення продуктивних сил					
1	Предмет, метод і завдання курсу	4	1		3
2	Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил.	5	2		3
3	Економічне районування та територіальна організація господарства	5	2		3
4	Основи державної регіональної політики	5	1		4
5	Зарубіжні теорії розміщення виробництва	3			3
Змістовий модуль 2. Чинники розміщення продуктивних сил України					
6	Населення і трудові ресурси	6	2	2	2
7	Природно-ресурсний потенціал і його економічна оцінка	6	2	2	2
8	Науково-технічний прогрес і розміщення продуктивних сил. Виробничий і науковий потенціали економіки	5	2		3
	Контрольна робота	2		2	
	Всього	41	12	6	23
Модуль 2					
Змістовий модуль III. Розміщення продуктивних сил України					
9	Народногосподарський комплекс України. Його галузева і територіальна структура	7	2	2	3
10	Міжгалузеві комплекси як складні структурні утворення	5	2		3
11	Паливно-енергетичний комплекс	6	2	1	3
12	Металургійний комплекс	6	2	1	3

13	Машинобудівний комплекс	6	2	1	3
14	Хіміко-лісовий комплекс	4	1		3
15	Агропромисловий комплекс	6	2	1	3
16	Комплекс з виробництва непродовольчих товарів народного споживання	4	1		3
17	Будівельний комплекс	4	1		3
18	Транспортний комплекс і зв'язок	4	1		3
19	Характеристика продуктивних сил економічних районів	3			3
Змістовий модуль IV. Методи економічного обґрунтування розміщення виробництва					
20	Аналіз ефективності територіальної організації народного господарства	7	2	2	3
21	Методи обґрунтування розміщення виробництва	3			3
Змістовий модуль V. Вплив зовнішньоекономічних зв'язків на розвиток і розміщення продуктивних сил України					
22	Сутність, значення та основні форми зовнішньоекономічного співробітництва	6	2	1	3
	Зовнішньоекономічні зв'язки України	6	2	1	3
	Контрольна робота	2		2	
	Разом	120/4	34	18	68

15. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Для ефективного засвоєння курсу пропонуються наступні форми самостійної роботи для студентів:

- ознайомлення з основною і додатковою літературою;
- пошук спеціальної літератури, каталогів, статистичної інформації, наукових статей;
- виконання творчого завдання з певної тематики;
- підготовка доповідей і повідомлень для семінарів;
- самостійна підготовка за окремими розділами курсу.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом

У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до семінарських занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; написання есе за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань

за питаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену

Самостійна робота студента передбачає поглиблене розкриття теми, що виноситься на семінарське (практичне) заняття зі складанням мультимедійної презентації чи написанням наукової доповіді.

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (див.: *Робоча навчальна програма дисципліни*)

Іспит може проводитися у усній формі (4 теоретичних питання) за відповідь на які максимально можливо отримати 40 балів.

Перерахування у традиційну систему:

1) 40 балів – правильні та повні відповіді на всі запитання, повне розв'язання практичного завдання - «відмінно/зараховано», А, 100-90 балів;

2) 30 балів – студент відповів на всі запитання, однак допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, які не впливають на правильність відповіді в цілому, в практичному завданні допущені незначні помилки – «добре/зараховано», В-С, 89-75 балів;

3) 20 балів - студент відповів недостатньо повно і конкретно на поставлені запитання, хоч і відобразив знання основного програмного матеріалу, а також при правильній відповіді на два з трьох поставлених питань, практичне завдання розв'язано з помилками, відсутні висновки – «задовільно/зараховано», D-E, 74-60 балів;

4) 0 балів – дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання, практичне завдання не розв'язано - «незадовільно/незараховано», F-FX, 59-0.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА (в балах) = результати поточної роботи для студентів + результати іспиту.

17. Шкала відповідності оцінок

Таблиця 7

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література):

Основна література

1. Іщук С.І. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. Навч. посіб. – К., 2016, 283 с.
2. Клиновий Д.В., Пепа Т.В. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка України: Навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2006.
3. Лишиленко В.І. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: : Навч. Посібник, К.: ЦУЛ, 2016
4. Сазонець І.Л. та ін. Розміщення продуктивних сил: Навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2017.
5. Заблоцький Б.Ф. Розміщення продуктивних сил України: Національна макроекономіка: Посібник. К.: Академвидав, 2015.
6. За ред. С.І. Дорогунцова. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Підручник. К.: КНЕУ, 2015. За ред. Є. П. Качана
7. Розміщення продуктивних сил України : : Підручник К.: ВД “Юридична книга”, 2014
8. За ред. Є. П. Качана Розміщення продуктивних сил України : : Підручник К.: ВД “Юридична книга”, 2017
9. Стеченко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Навч. посібник. К.: Вікар, 2017.
10. Єпіфанов А.О., Сало І.В. Регіональна економіка: Навч. посібник. К.: Наукова думка, 2018.
11. О.М. Петрига Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка К.: ВД «Персонал» 2009, укр.
11. Розміщення продуктивних сил України: Навч. посібник / Під ред. С.І. Дорогунцова, Ю.О. Піторенка, Я.Б. Олійника. К., 2016, 364 с.
12. Стогенко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. Навч. посіб. – К., 2017, 396 с.

Додаткові:

13. Дороніна М.С. Людські ресурси виробничої організації. Діагностика, розвиток: Монографія. – Харків: ХНЕУ, 2016. – 232 ст.
14. Економічна безпека національної економіки за умов глобальних

викликів: Монографія / за наук. ред. А.А. Мазаракі – К.: КНТЕУ, 2017. – 623 с.

15. Енциклопедія житлово-комунальної сфери [Бохан А.В., Бондаренко В.Д., Дяків Р.С. та ін.]; за ред. Р. Дяківа. – К.: МЕФ, 2007. – 991 с.

16. Енциклопедія інновацій [Бохан А.В., Голуб В.П., Дяків Р.С., Мазаракі А.А. та ін.] за ред. Р.С. Дяківа, шеф-ред. А.А. Мазаракі. – К.: МЕФ, 2012. – 559 с.

17. Залознова Ю. С. Розвиток людського капіталу в умовах підвищення конкурентоспроможності вугільної галузі // Регіональна економіка. – Львів.-2017. –23-25.

18. Корбівничий О. П. Економічний аналіз сучасного стану туристично-рекреаційного потенціалу України / О. П. Корбівничий // Інвестиції: практика та досвід – Київ. – 2018.– №2. – С.64-77.

19. Людський розвиток в Україні: мінімізація соціальних ризиків (колективна науково-аналітична монографія) / За ред. Е.М.Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, Держкомстат України, 2018. – 496 с.

20. Мазаракі А.А. Зовнішньоторговельні аспекти конкурентної політики України в умовах СОТ: Монографія. – К.: КНТЕУ, 2008. – 309 с.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу – www.me.gov.ua

2. Міністерство фінансів [Електронний ресурс]. – Режим доступу – www.minfin.gov.ua

3. Державний комітет статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу – www.ukrstat.gov.ua

4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу – www.nbu.gov.ua

5. Державна науково-технічна бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу – www.gntb.n-t.org

6. Верховна Рада України <http://zakon.rada.gov.ua/>

7. Газета «Урядовий кур'єр» <http://www.ukurier.gov.ua/>

8. Нормативні акти України - законодавство для практиків <http://www.nau.kiev.ua/>

